ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА НА УС ПРЕЗ ПЕРИОДА НОЕМВРИ 2023 – ноември 2024г.

Уважаеми колеги,

Ще ви запозная с доклада на Управителния съвет на СБФД за дейността ни през изминалата година. Обемът на извършеното през този период не е малък и затова ще се спра само на основното и значимото.

След отчетно-изборното събрание миналата година, Управителният съвет продължи работа по обичайните предизвикателства в кинопроизводството в условията на вече приетите „Закон за изменение и допълнение на Закона за филмовата индустрия" и Измененията в Правилника за приложението му. И ако затрудненията при реализацията на филмови проекти през миналата година се дължеше на недостиг на административен състав на НФЦ, тази година те продължиха главно чрез тенденциозни съдебни спорове с цел нарочно блокиране решенията на художествените комисии към НФЦ (което много колеги с основания възприемат като умишлен саботаж) и в следствие на това бюджетни средства продължават да се връщат в държавния бюджет. Освен това липсва нов адекватен Устройствен правилник на НФЦ: на агенцията бяха отпуснати само 3 нови щатни бройки от МК при многократно увеличение на обема работа, вменен от промените в ЗФИ. Не ми се иска, но съм длъжен да заявя и сега констатация, която с времето, за съжаление, става банална: Свидетели сме на недостойни, непривични за кинодейци пазарлъци с предложения към директора на НФЦ за оттегляне на съдебни жалби, които блокират филми на колеги, ако

бъдат пуснати в производство некласирани от художествената комисия проекти на продуцента, който е блокирал сесиите. Няма обяснение и поведението на тези продуценти, които блокират сесиите и спират хиляди колеги да работят по филмите си. Същите продуценти приемат безусловно правилата на НФЦ и не обжалват, когато те печелят сесия, но обжалват когато губят. При същите правила и със същите мотиви. Не мога да разбера принципа на такава позиция. Както и не разбирам липсата, или почти липсата на широко възмущение от нашата общност към подобни практики. В края на краищата обаче, това е нашата среда и ако искаме да я променяме, трябва всеки да положи усилие, търпение и воля.

Ще си позволя отново да припомня причините и следствията:

Администрацията на НФЦ предвидимо показа, че има остра нужда от увеличаване на капацитета, за да функционира в новите условия, а устройственият й правилник, който урежда това, до ден-днешен, в нарушение на разпоредбите на ЗФИ, все още не е съобразен в съответствие с новия закон, което не позволява назначаване на необходимите нови специалисти – това изтъкнах и миналата година. Принуден съм, за съжаление, да го отбележа отново, защото съществени промени в тази насока не са направени. Това може да се отдаде на липсата на редовно правителство, но едва ли.

Не мога да не отбележа, че има и външни причини, които доведоха и ще доведат отново до връщане на средства в националния бюджет. Защото производственият процес в киното изисква внимателно и последователно планиране, прозорливост за редица

процедури, проектирани в многогодишна база (като търсене на копродуценти и финансиране от европейски фондове като Евроимаж и други източници и т.н). В същото време финансирането на българското кино е пряко обвързано с държавния бюджет в рамките на една календарна година. Това е сериозно противоречие, което не се отчита от Министерството на културата, а много трудно се разбира от Министерството на финансите. Водили сме няколко разговора с Министерство на финансите в тази посока, включително за така наречените доверителни escrow сметки, които до голяма степен биха създали механизъм за запазване на преходния остатък. За съжаление перманентната политическа криза се отразява на нормалния диалог с институциите, в които нашите професионални искания да бъдат обсъдени и чути: като например, промени в Закона за защита на културата в посока годишните преходни остатъци в Министерство на културата да бъдат предоставяни на разпореждане на Национален фонд култура или обсъждане на нови и по-адекватни варианти на управление, като например Агенция Национален филмов център да стане първостепенен разпоредител или самостоятелен Фонд „Кино". Тази криза се отразява не само на инициативите в областта на нормативната база, но и на редица други наши действия, както ще стане ясно по-нататък.

Кризата в политическата система и постоянната предизборна обстановка в страната са основни пречки пред много от нашите инициативи във връзка с подобряване на нормативната рамка в областта на управление на културните политики. Председателят, както и други членове на УС, активно участваха в

срещи с представители или кандидати за представители на изпълнителната и законодателна власт, на които изискваха от тях конкретни ангажименти по отношение на културата и в частност на българското кино. За съжаление тези „ангажименти" в условията на поредица парламентарни избори си остават само обещания. Засега, надявам се. Бяха проведени и няколко срещи на общинско ниво със зам. кмета на София с ресор културни политики за продължаване на традиционното сътрудничеството между Столична община и списание Кино. От тези срещи останах с усещането, че фокусът на настоящото управление за културните политики на Столична община е неясен и ориентиран към спорадични и неустойчиви изяви. Не бе изяснено и участието на Столична община в Наградите на СБФД „Васил Гендов", въпреки че нашето предложение не изискваше финансова подкрепа от Столична община. Не ми се струва адекватно София-град на киното, както Столична община го разбира, да не се възползва от възможността да връчи награда на едно от най-значимите събития за българско игрално, документално и анимационно кино в София, каквото събитие несъмнено е фестивалът „Васил Гендов". Имам причини да вярвам, че в идното издание на фестивала Столична община ще вземе адекватни решения в тази посока. Това, в най-общи линии, е участието ни в процедурите по нормативната уредба и администриране на нашите взаимоотношения с институциите през изминалата година. По-подробно с цялата нормативна дейност на Съюза всеки може да се запознае от сайта на СБФД. През последните години стана практика да информираме чрез мейли всички членове на Съюза за

важни действия и кореспонденции на Управителния съвет с институциите.

Важна част от нашата дейност е участието в процесите на развитие на киното в България чрез фестивали, честванията, семинари и дискусии. Ще посоча само онези, на които сме инициатор и организатор: Национален фестивал „Васил Гендов – награди на СБФД", националния операторски фестивал в гр.Попово, участието като съорганизатори, и отразяване в списание "Кино" на всички фестивали, на които сме съорганизатор: "Любовта е лудост" и "Златна роза" във Варна, "Златна липа" в Стара Загора, „Златен Ритон" в Пловдив и др.

Третото издание на фестивала „Васил Гендов" през април и май 2024 г. утвърди окончателно новата форма за провеждане на традиционните престижни професионални награди на СБФД. То бе проведено успешно на три етапа, предвидени в Статута на фестивала: предварителна селекция във Мултимедийната зала на ул. Дондуков № 67 през февруари и март, прожекции в края на април и началото на май на всички произведени през фестивалната година български игрални, документални и анимационни филми в Дома на киното и Церемония по награждаването в Народен театър „Иван Вазов" на 15.05, която церемония бе излъчена в прайм-тайма на БНТ в навечерието на 24 май.

От 15 до 19 октомври в гр. Попово се проведе 12-то издание на Фестивала за операторско майсторство с международно участие „Златно око" в памет на Димо Коларов – бате Димо, в навечерието на 100-годишнината от неговото рождение. СБФД участва активно като съорганизатор с Община Попово в

подготовката и провеждането на този уникален за България фестивал.

Също в посока на утвърждаване престижа на кинотворците, СБФД продължава активно да работи, заедно с Министерство на културата, за откроряване и популяризиране както на творческите постижения, така и на отделни творци. С награди на МК по наше предложение тази година бяха отличени 10 колеги. Почти всички наши предложения бяха уважени.

Във връзка с решение на миналото Общо събрание, УС избра социална комисия, съставена от Главния секретар и двама членове. Тя е консултативен орган за вземане решения относно подпомагане на съюзни членове в тежка ситуация. Увеличихме финансовата тримесечна помощ за колеги над 75 години, а творческия дом в Балчик предлага безплатна почивка през месеците юни и септември на съюзните членове над 60-годишна възраст. Социалната комисия активно съдейства и подкрепи инициативата и усилията на двама наши колеги оператори: Емануел Захариев и Илия Данчев за създаване на допълнителен пенсионен фонд чрез отчисления от приходите за права върху филми, произведени преди 1991 г. по модела въведен в Полша и формулиран пред нас за пръв път от проф. Иван Ничев. В тази връзка бяха проведени няколко срещи с министъра на културата, включително лично от проф. Ничев. Непрестанната смяна на правителства, народни представители и министри на културата забавиха и засега не задвижват и този проект.

Друга важна посока за развитие на съюзните политики е стопанската дейност. В отчетния

едногодишен период се очертават няколко акцента в тази посока на развитие.

СБФД и нашето търговско дружество „Спектър 92" ЕООД продължиха активно дейността си по проекти за външно финансиране от публични източници. Всъщност проектната дейност на Съюза е рутинна практика от 2020 г. От тогава, всяка година реализираме по две програми с Национален фонд култура /НФК/ като отделно от това „Спектър" реализира проектите, свързани с провеждането на фестивал „В. Гендов", финансиран от НФЦ.

Конкретно, през текущата година Съюзът е реализирал два проекта с НФК: първият е по програма „Създаване", чиято основна цел е провокиране и стимули за писане на литературен текст с потенциал за филмова адаптация; вторият е по програма „Критика", чрез която списание Кино, традиционно е подпомагано от НФК в създаването на авторско критическо съдържание. Преди броени седмици СБФД спечели пореден проект по програма „Критика", който ще бъде реализиран от екипа на списание Кино през идната година. Очакват се съвсем скоро и резултати по проект на СБФД в ПВУ – Планът за възстановяване и устойчивост. Надявам се резултатите да са положителни. Участието на СБФД в проекти е една от малкото възможности да подкрепяме и правим възможно издаването на престижното и най-старото изобщо списание без прекъсване в България - списание Кино в новия му ежемесечен и разширен формат, съдържащ и архива на списание Кино в различните му издания от 1946 г. до днес.

„Спектър 92", със съдействието на Изпълнителна агенция Национален филмов център, успешно проведе

през май 2024 г. третото подновено издание на традиционните награди на СБФД - националния фестивал на българското кино „Награди на СБФД – В. Гендов". Дружеството активно работи и по проект към програма „Култура" на Столична община за документално кино.

Проектната дейност на Съюза създава значителна добавена стойност в две направления. На първо място, Съюзът и „Спектър" реализират значителна по обем дейност с положителен обществен ефект и въздействие в сферата на националната ни филмова култура и кино-развитие, която е една от основните цели в дейността и смисъла на съществуването на СБФД. На второ място, проектната дейност на Съюза има и съществен положителен финансов ефект. Както знаете, благодарение на проектите, СБФД се сдоби със съвременна компютърна и печатна техника; оборудва собствена мултимедийна зала; проектите позволиха на Съюза частично да обезпечи плащането на част от хонорарите и заплатите на ангажираните в него, което от своя страна му позволи да отделя всеки месец финансов ресурс за другите дейности, като например значителни ремонти в Творческата база в гр. Балчик. Както вече сме ви запознавали в предишни доклади, СБФД от четири години, по наша инициатива, изплаща разсрочено натрупани от няколко десетилетия задължения към Столична община и бюджета, на стойност около 99000 лева и, след малко повече от година, задълженията ще бъдат напълно изплатени и Съюзът няма да бъде длъжник никому.

СБФД продължи и успешното си партньорство с ИА НФЦ във връзка с издаването на списание Кино. През септември 2023 г. беше сключен договор за

отразяване на платформата на списанието на събития и филми от съвременния кино и културен живот, който продължава и днес. Надяваме се, тази дейност да намери своето продължение и в бъдеще.

През тази година най-накрая приключи, бих казал, „епическото" строителство на почивната ни база в град Созопол. Осемнайсет години след решението и сключването на договора за строеж, в началото на 2024 г., бе подписан „Акт 15" за завършване на строежа. Искам да напомня, че СБФД окончателно осъди дружеството инвеститор в имота ИНТИ ООД да заплати неустойки за забава на строителството. За съжаление, издаването на разрешението за експлоатация на сградата - т.нар. Акт 16, се забави дотолкова /не по вина на строителя/, че не успяхме да пуснем за ползване базата през изминалия летен сезон, въпреки усилените действия на Управителния съвет. Веднага след подписването на Акт 15 създадохме работна група от членове на УС, председателят на контролната комисия и стопанският секретар, която предприе интензивна дейност по търсене на наемател на базата: публикува се обява в специализиран сайт за недвижими имоти чрез брокер, проведоха се срещи с потенциални наематели, както тук, в София, така и на място в гр. Созопол. След поредица от срещи, УС взе решение за преговори с един от тях - фирма Вижън естейтс ЕООД - дружество с реален бизнес в ресторантьорския и хотелски сектор в гр. Созопол. Преговорите стигнаха до етап, при който беше изработен договор за наем. За съжаление, забавянето в издаването на акт 16 за летния сезон демотивира кандидата и договорът не бе сключен. Уточнявам, че

акт 16 се издава от община Созопол, която изисква предварително присъединяване към електропреносната мрежа, а то от своя страна зависи от доставчика на електрическа енергия в региона - EVN. Към момента единствено това е пречка към издаването на акт 16. Ние сме в непрекъсната комуникация със строителя и се надявам това да се случи в най-скоро време. За съжаление, бавенето на включване към ел. мрежата е по-скоро правило, отколкото изключение по Черноморието. Междувременно Управителният съвет продължава да търси най-добрия модел на стопанисване на базата. Обсъждаме и варианти сами да инвестираме в обзавеждането и да търсим начин да я стопанисваме. Отдалечеността на имота, ограничения ни административен капацитет и многото специфики на хотелския бизнес, прави този въпрос особено труден за решение.

През последната година СБФД продължи търсенето на устойчиво решение за стопанисване на базата ни в с. Лесидрен. Базата не работи от доста време, намира се в сравнително добро общо състояние, охранява се, но се нуждае от много сериозни инвестиции в осъвременяване на инфраструктурата /нещо което не е правено от изграждането й/. Нужен е сериозен и дългосрочен ангажимент, и отново - значителни по обем инвестиции с цел тя да отговори на съвременните стандарти и да стане конкурентна на работещите хотели в района на с. Рибарица и Троян. СБФД не разполага с тези финансови ресурси. През последните години търсим активно наематели. За съжаление - безуспешно. Проведоха се десетки срещи с потенциални кандидати и желаещи – от местни хотелиери до хотелиери с бази на морето.

Обобщавайки резултатите от срещите, това, което е сериозно препятствие пред потенциалните наематели, са огромните инвестиции, които трябва да се вложат в модернизирането на базата; инвестиции съизмерими с текущата й цена, и то при условията и несигурността на наемния договор и периодичните промени в управителните органи на Съюза. В същото време, през целия период, в който Лесидрен не работи, се начисляват данъци и такса битови отпадъци, които Съюзът заплаща. Всяка година сумата е в размер на над 5000 лева. В допълнение на нея Съюзът харчи още около 400 лева всеки месец за надзор и охрана на базата и базови консумативни разходи за ток. Очертаващото се финализиране в изграждането на базата ни в гр. Созопол, ни дава аргумент да започнем да мислим за възможно положително за СБФД решение, свързано с базата в с. Лесидрен – нейната продажба. Целта би била акумулираните средства да се насочат към надстрояване и реновиране на къщата на СБФД на ул. „Разград" № 4 в гр. София и превръщането й в център на културни и социални дейности на СБФД. Предприели сме проучвателни действия в тази посока /възможно учредяване на право на строеж от Столична община, както и финансова оценка на базата в Лесидрен/, но предвид поредицата предстоящи дълговременни активности, смятам, че е редно това да бъде предизвикателство за следващото управление на Съюза, което управление ще бъде избрано догодина и ще има цял мандат за добре обмислена стратегия и реализация на възможностите, след обсъждане и решение на Общото събрание.

През последните две години СБФД осъществи значителна по обем ремонтна дейност на почивната база в гр. Балчик. Ние имаме ограничено вещно право на ползване върху имота, за което в миналото е заплатена значителна сума. Сградата е със статут на недвижима културна ценност, което изисква съгласуване и одобрение на всички строителни дейности от съответните институции. Съюзът изготви чудесен подробен проект и кандидатства пред Министерство на културата по програма за недвижимите културни ценности, но за съжаление не получихме одобрение. Успяхме да направим цялостен ремонт на покрива и на фасадата със собствени средства, акумулирани от спестени разходи, благодарение на осъществяваните проекти. Подменени бяха и всички матраци на леглата в базата. Тази година приходите от нощувки в къщата на съюзни членове и техните семейства надхвърлят 10000 лева.

Както знаете през лятото на 2023 г. се наложи да търсим нов наемател на Дома на киното, след като Арт фест се отказа от стопанисването на обекта. В крайна сметка, в конкурсната процедура организирана от Управителния съвет, беше избрана фирма Амбиент ЕООД. Началото на нашите взаимоотношения стартира през август 2023 г. В договора, освен драстично /двойно/ увеличение на месечния наем, отстъпки и безплатен достъп на съюзни членове до комплекса Дом на киното, се договори /по изрично настояване на Съюза, което срещна съгласие от страна на наемателя/ мащабна инвестиционна програма в техника, в инсталации, в ремонти и мн. други, която се осъществява по изготвен подробен график. За изтеклия период се радваме на коректни и колегиални

взаимоотношения. През април тази година, в изпълнение на инвестиционната програма, беше изцяло сменена прожекционната техника на киносалона, нов екран, аудиооборудване, осветление със съвременни технологии. В момента Дом на киното е оборудван с една от най-качествените в техническо отношение прожекционни и звукови системи за кино в страната. Възстановена е и лентовата прожекционна машина. Управителният съвет определи борд за надзор на Дом на киното, включително надзор за програмацията и спазване графика на инвестиционната програма и това дава резултати.

Относно всички останали имоти на Съюза имаме добро и коректно текущо работно сътрудничество и взаимоотношения с нашите наематели. Всички изтекли договори в последния период бяха разглеждани и подновявани регулярно от Управителния съвет. По-голямата част от наемите бяха значително индексирани. За част от тях, изтичащи в близките месеци, предстои продължаване на срока и индексиране на наема.

Въпреки че международната дейност на Съюза е ограничена от финансовите ни възможности, не преставаме с усилията си да присъстваме на европейската карта на неправителствени сдружения в областта на киното. Ще отбележа активното членство на СБФД във ФЕРА /Федерация на европейските филмови режисьори, където Съюзът взе активно участие в дебатите за авторското право/, във ФИПРЕСИ /Международна федерация на филмовите критици – преди седмица участието на СБФД беше тема на фокус на годишното събрание на гилдия Критика/, в АСИФА /Международна асоциация на анимационния филм/, в

СИФЕЖ /Международна асоциация за детско кино/. Съюзът е с разбирането, че развитието на международните контакти е фундаментален въпрос за участие в европейските и световните интеграционни процеси и в политиките за отстояване на националната идентичност.

В заключение искам да отбележа, че през 2024 г. нашата организация навърши 90 години от създаването си. Отбелязахме подобаващо това значимо събитие през месец юни, на считаната за основаване на Съюза дата през 1934 г., с прожекция и коктейл в Дома на киното, а списание Кино публикува поредица статии на Петър Кърджилов, която проследява създаването и историческото развитие на Съюза на българските филмови дейци от основаването си до днес.

Уважаеми колеги,

Отбелязвам настоятелно, че политиките на СБФД и през тази година продължават десетилетните стратегически политики на нашата деветдесетгодишна организация – отстояване на позициите на българското кино за създаване на високохудожествено изкуство и затвърждаване на престижа на СБФД в културното и обществено пространство.

Благодаря за вниманието.